

Заштита биодиверзитета и вода језера Палић и Лудаš
A Palicsi és a Ludasi tó biodiverzitásának és vizének megőrzését
célzó projektum

Bioraznolikost i zaštita voda jezera Palić i Ludaš
Biodiversity and Water Protection Lake Palic and Lake Ludas

Ecolacus

Saopštenje za javnost

„OBNOVA EKOSISTEMA – RESETUJTE VAŠ ODNOS SA PRIRODOM!“

Tema je Svetskog dana zaštite životne sredine 2021.

Svetski dan zaštite životne sredine se 5. juna obeležava u celom svetu kroz razne aktivnosti i kampanje sa ciljem da se skrene pažnja javnosti na brojne ekološke probleme i potrebu očuvanja zaštite životne sredine.

Tog dana 1972. godine Generalna skupština UN je donela zajednički Program međunarodne saradnje u svrhu zaštite životne sredine. U svetu se na ovaj dan pokreću brojne aktivnosti u koje je uključena javnost, a koje podstiču i promovišu odgovoran odnos prema okruženju.

U Subotici se, počevši od 2019. godine realizuje Projekat zaštite biodiverziteta i voda jezera Palić i jezera Ludaš „ECOLACUS“. Integrisanim pristupom u realizaciji ovog Projekta omogućuje se vraćanje ravnoteže u narušeni eko-sistem jezera Palić i Ludaš. Vredan je 6,5 miliona evra i finansira se iz donacije Nemačke razvojne banke (KfW).

U prilogu su, ukratko navedeni efekti realizacije Projekta ECOLACUS, koji formalno treba da bude okončan do kraja ove, 2021. godine. Pred našom zajednicom ostaje zadatak da vrednosti oporavljenog eko-sistema jezera Palić i Ludaš očuvamo i unapređujemo, kako ponovo ne bi došlo do njegove degradacije.

Subotica, 04.06.2021.

PR tim Projekta

Izgradnja kanalizacije na Paliću

Izgrađeno je 17 km kanalizacione mreže u turističkom i vikend naselju Palić, što je podiglo pokrivenost naselja ovim uslugama sa 35 na 80%.

U okviru realizacije Projekta priključeno je na novu mrežu 495 korisnika, postoji mogućnost za još 700 novih priključaka, čime bi pokrivenost ovim uslugama bila 100%.

Na ovaj način postigla bi se potpuna zaštita jezera Palić i Ludaš od uticaja direktnog upuštanja otpadnih voda.

Samo prečišćene otpadne vode – u jezera Palić i Ludaš!

Izgrađeno je 5,5 km potisnog voda sa crpnom stanicom kojom se fekalne industrijske i komunalne otpadne vode Palića odvede na gradsko Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i tako prečišćene vraćaju u jezera Palić i Ludaš.

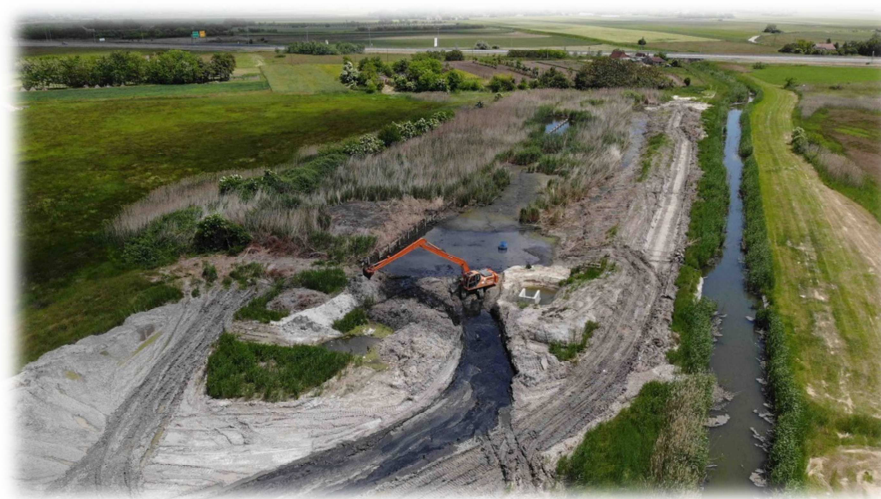
Rekonstrukcija Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda Palić

Izgrađena je i opremljena Crpna kanalizaciona stanica koja će prikupljenu otpadnu vodu iz naselja Palić potiskivati potisnim vodom prema Postrojenju u Subotici.

U toku su radovi na rekonstrukciji postojeće zgrade Postrojenja, opremanje sa hidroforskom opremom za ublažavanje hidrauličkih udara i konverzija dela lagune za prihvat većih količina vode u slučaju intenzivnih padavina.

Postrojenje će biti opremljeno elektro-dizel agregatom, kao rezervnim izvorom za snabdevanje električnom energijom.

Završetak radova, probni rad i upotrebna dozvola očekuju se pre kraja 2021. godine.

Nadgradnja Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda grada Subotice

Izgradnjom i ugradnjom specijalne opreme smanjiće se koncentracije fosfora sa dozvoljenih 1 na 0,3-0,5 mg/l, što utiče na smanjenje razvoja algi i povećanje količine kiseonika u jezerskoj vodi, tj. opstanku i korisnom uticaju biljnih i životinjskih vrsta u jezerima.

Građevinski radovi su završeni, u toku je ugradnja merno-regulacione opreme i izgradnja interne saobraćajnice.

Probni rad i upotrebna dozvola očekuju se pre kraja 2021. godine.

Transport dehidriranog mulja na Regionalnu deponiju

U okviru Projekta obezbeđen je novi kamion većeg kapaciteta sa odgovarajućim kontejnerom za brzo i efikasno transportovanje dehidriranog mulja iz procesa tretmana otpadnih voda na Regionalnu deponiju Bikovo.

Ovaj mulj će se nakon eksperimentalnih aktivnosti moći koristiti za tretiranje divljih deponija, ali i obezbeđenje biomase kao resursa za kompostiranje i proizvodnju energije za funkcionisanje Regionalne deponije.

Na PPOV Subotica se godišnje stvara oko 10.000 tona ovog mulja kao nus-proizvoda i on se u celini dnevno transportuje i odlaže na Regionalnoj deponiji.

REALIZACIJA PROJEKTA U OKVIRU DELATNOSTI JP „PALIĆ – LUDAŠ“

Uklanjanje invazivnih vrsta krčenjem i vađenjem stabala

Uklonjene su alohtone invazivne vrste krčenjem i vađenjem stabala sa površine 1,58 ha. Aktivnosti su sprovedene prema Rešenju o uslovima Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode i uz nadzor Upravljača zaštićenim područjem Park prirode „Palić“.

Ovom aktivnošću obezbeđen je prostor i uslovi za sadnju zaštitnog pojasa zelenila.

U okviru projekta JP „Palić-Ludaš“ je opremljen mehanizacijom za održavanje zaštitnog pojasa zelenila (multifunkcionalno vozilo sa priključnim mašinama, traktori, prikolice i priključne mašine) i aparatom za praćenje vitalnosti stabala ArborSonic 3D (akustični tomograf).

Sadnja zaštitnog pojasa zelenila

Zaštitni pojas zelenila ima prosečnu širinu 20m. Čini ga pojas drveća i žbunja uz obradive površine i travna površina uz obalu jezera. Posađeno je 2887 sadnica drveća i žbunja a predstoji u jesenjoj sezoni sadnja još oko 2000 sadnica. Zasejano je 7,9 ha lucerkom i 2 ha travnom smešom stepskih livada.

Sadnjom zaštitnog pojasa uneto je 27 vrsta drveća i žbunja čime je unapređen biodiverzitet obalnog pojasa i zaštićenog područja. *Zaštitni pojas zelenila dovešće do značajnog smanjenja unosa nutrijenata i poljoprivrednih površina u jezera.*

Postavljanje kula, platformi i letnjikovaca

Na zaštitnom pojasu jezera Palić i Ludaš postavljeno je 9 letnjikovaca a u toku je postavljanje 3 kule i 3 platforme. U toku je opremanje objekata korpama za otpad.

Letnjikovci su namenjeni posetiocima. Platforme su u funkciji osmatranja i praćenja staništa i kretanja ptica i drugih životinjskih vrsta a kule imaju edukativnu i turističku funkciju.

Izgradnja pešačko-biciklističke staze

U funkciji turizma a prema Planu detaljne regulacije u okviru projekta izgrađena je pešačko-biciklistička staza uz obalu četvrtog sektora jezera Palić.

Na istočnoj obali pešačko-biciklistička staza je izvedena u širini od 3m i dužini 1370m a na zapadnoj u širini 2,5m i dužini 1400m. Staza je opremljena vertikalnom i horizontalnom signalizacijom.

Postavljanje kula, platformi i letnjikovaca

Na zaštitnom pojasu jezera Palić i Ludaš postavljeno je 9 letnjikovaca a u toku je postavljanje 3 kule i 3 platforme. U toku je opremanje objekata korpama za otpad.

Letnjikovci su namenjeni posetiocima. Platforme su u funkciji osmatranja i praćenja staništa i kretanja ptica i drugih životinjskih vrsta a kule imaju edukativnu i turističku funkciju.

Biomanipulacija

U okviru Projekta obezbeđena je kompletna oprema za efikasnu realizaciju biomanipulativnih mera, tj. za redovno obavljanje selektivnog izlova alohtonih i invazivnih vrsta riba iz Paličkog jezera (prvenstveno srebrnog karaša – babuške) u cilju uspostavljanja odgovarajućeg sastava ribljeg fonda.

U sklopu projekta do sada je izlovljeno oko 120 tona nepoželjnih riba, a uskoro će se početi sledeća kampanja selektivnog izlova. Nakon završetka projekta JP “Palić-Ludaš” će nastavljati ovaj aktivnost.

Jačanje kapaciteta

Pored specijalnog ribarskog čamca i opreme za izlov (vrške, ribarski pribor) opremljena je i ribočuvarska služba sa malim čamcem i električnim motorom za bolje kretanje na jezeru i dodatnim opremom za praćenje aktivnosti na ribarskom području. Takođe, opremljena je i laboratorija Vizitorskog centra „Ludaš“ za praćenje osnovnih parametara kvaliteta površinskih voda.

